

Leseveiledning til 22.09.14

Tema: Effektivitet

Læreboka kap.7 og 9

Hvilken allokering av ressursene gir størst mulig velferd?

- **Det vi produserer bør produseres med minst mulig bruk av ressurser (kostnadseffektivitet)**
- **Vi bør produsere optimal mengde av de ulike varene (Hvordan vet vi hva som er optimal mengde?)**
- **Fordele varer og tjenester slik at det gir størst mulig velferd: Hva betyr det? Finnes det et ukontroversielt mål på velferd? Vil markedet gi en god fordeling?**

Vi starter med et lite kontroversielt krav til fornuftig disponering og organisering av økonomien:

Det skal ikke være mulig å gjøre endringer slik at minst én får det bedre uten at noen får det verre. Dette kalles Pareto-optimalitet (læreboka s.180)

Dette er det samme som å gjøre samfunnsøkonomisk overskudd (SO)størst mulig

SO = Samlet betalingsvillighet – samlede kostnader

Konsumentoverskudd (KO) = betalingsvillighet for et kvantum minus faktisk betaling

Produsentoverskudd (PO) = inntekter PX - kostnadene ved å produsere X

Ingen subsidier eller avgifter(skatter): SO = KO + PO

Læreboka: Konsument- og produsentoverskudd forklares i kap.7

Stoffet nedenfor er ikke eksplisitt forklart i læreboka – men er en hjelp til å forstå samfunnsøkonomiske vurderinger.

Betingelser for en effektiv – dvs. Pareto-optimal allokering:

1. Marginalkostnaden ved å produsere en vare (tjeneste) må være den samme for alle produsentene.

Hvis produsent A har høyere MK enn B kan man produsere samme kvantum med lavere kostnader (mindre ressursbruk) ved å overføre produksjon fra A til B inntil MK er den samme for begge. Vis på figur!

2. Marginal betalingsvillighet for en vare – målt i enheter av den andre varen – må være den samme for alle konsumentene

= Alle muligheter for gjensidig fordelaktig bytte må være utnyttet.

Eksempel: To stammer, A og B. A har mye nøtter og få spyd – omvendt for B.

La MBV_{NS} være marginal betalingsvillighet for 1 kg nøtter, målt i antall spyd

Anta at MBV_{NS} er lik 1 for A og 4 for B. Da vil begge tjene på at A bytter bort nøtter mot spyd til en pris pr kg nøtter på mellom 1 og 4 spyd (Pareto-forbedring)

Etter hvert som A får flere spyd og færre nøtter – og omvendt for B - vil MBV_{NS} øke for A og avta for B. Når de er like er det ikke noe å tjene på å bytte mer.

3. Marginal betalingsvillighet for en vare må være lik marginalkostnaden ved å produsere varen

Hvis $MBV > MK$ er noen villige til å betale mer for en enhet mer av varen enn hva det koster å produsere en enhet mer – og da kan minst en få det bedre ved at produksjonen økes.

4. Marginalavkastningen på innsatsfaktoren må være lik i alle anvendelser *

*Strengt tatt er denne dekket av 2, siden ”konsument” også kan være en produsent som etterspør en innsatsfaktor

“MISALLOCATION AND MANUFACTURING TFP IN CHINA AND INDIA”

CHANG-TAI HSIEH AND PETER J. KLENOW

QUARTERLY JOURNAL OF ECONOMICS, Vol. CXXIV November 2009 Issue 4

“...We use microdata on manufacturing establishments to quantify the potential extent of misallocation in China and India versus the United States. We measure sizable gaps in marginal products of labor and capital across plants within narrowly defined industries in China and India compared with the United States.....”

Læreboka nevner betingelsene ovenfor bare indirekte: side 148, nest siste avsnitt – om ”efficiency”

Et marked med fullkommen konkurranse leder til at 1-4 blir oppfylt, dvs. markedet gir en effektiv allokering. Hvorfor?

Betingelse 1:

Siden alle produsentene står overfor samme produktpris p vil hver av dem tilpasse seg slik at $p=MK$, og dermed blir MK den samme for alle produsentene.

Betingelse 2:

Hver konsument vil velge en kombinasjon vare 1 og 2 som er slik at $MBV_{12} = p_1 / p_2$, dvs MBV for vare 1 (målt i enheter av vare 2) er lik pris på vare 1 (målt i enheter av vare 2). Siden alle konsumentene står overfor samme prisforhold, p_1 / p_2 , vil MBV_{12} være den samme for alle konsumentene.

Betingelse 3:

Markedslikevekt:

Produsentene tilpasser seg slik at $MK=p$. Konsumentene tilpasser seg slik at $MBV=p$.

Dette gir: $MBV=MK$

Betingelse 4:

MP_L = marginal productivity of labor.

= inntektsøkningen ved å ansette en mer

La w være lønn.

Hver bedrift vil innrette seg slik at $MP_L=w$

Dermed vil MP_L være den samme for alle bedriftene.

Viktig: Alle aktørene står overfor de samme prisene. Brudd på betingelsene 1-4 dersom ulike aktører står overfor ulike priser.

Eksempler på politikk som kan gi brudd på betingelsene 1-4:

Brudd på 1: Like marginalkostnader hos alle produsenter av samme vare

Importrestriksjoner, toll: Varene produseres til høyere marginalkostnader innenlands enn på verdensmarkedet

Brudd på 2: Lik marginal betalingsvillighet hos alle kjøperne av en vare

Regulerte priser, for eksempel på bolig.

Brudd på 3: Marginal betalingsvillighet lik marginale kostnader

Unnløse å korrigere for miljøskade ved for eksempel avgift.

Brudd på 4: Innsatsfaktoren skal ha like marginalavkastning i alle anvendelser

- Subsidiert av innsatsfaktor til noen produsenter (for eksempel billig el-kraft til kraftkrevende industri).
- Mangelfulle finansmarkeder kan gi ulik avkastning på kapital (U-land?)